

Intervjuer

ANDRZEJ OLKIEWICZ

Även hans 16 råd

Din nyutkomna bok bär titeln: *Konsten att vara invandrare* - är vi alla som är födda utomlands "konstnärer"? Jag menar: är vi så känsliga eller är det ett så svårt "yrke"?

Att byta land är det mest dramatiska man kan göra i sitt liv. Allt i livet förändras i ett enda slag utan att man ens förstår vidden av alla förändringar som drabbar en – nytt språk, ny kultur, nya normer, sociala koder, yrkesliv, vänskapskrets.... Man är inte förberedd på att man måste bygga upp ett helt nytt liv från grunden. Det är en konst att byta land och titeln på min bok *Konsten att vara invandrare* syftar på det.

I slutet av boken hittar man dina 16 råd. Andrzej Olkiewicz första bud låter så här: "Acceptera att du bor i ett främmande land"... Vad menar du med den lakoniska meningen?

Det nya landet är vår verklighet. För att leva ett innehållsrikt liv måste vi leva i nuet och acceptera den verklighet som omger oss just nu. Då blir det lättare att närma sig det nya samhället och den infödda befolkningen. Längtan efter det förflutna är en naturlig del av människan, men den får inte ta överhanden och leda till att vi hela tiden nostalgiskt blickar tillbaka till en annan tid och en annan plats.

"Att du är annorlunda kan vara en tillgång" - skriver du. Skämtar du med oss eller...?

Ja, jag skriver så, men jag fortsätter också: "Låt dig inte begränsas av det och låt det inte vara en ursäkt för att inte ta dig fram." Överallt i världen, även i Sverige, gör invandrare karriär. Vi möter dem inom kultur, vetenskap, teknik, förvaltning, företag och politik, liksom bland människor med manuella yrken. Med våra annorlunda livs- och yrkeserfarenheter kan vi ibland se saker från andra perspektiv. Ett talande exempel är att nästan en tredjedel av de som har fått nobelpriset i litteratur under de senaste trettio åren har varit författare som levt utanför sina hemländer.

*Andrzej Olkiewicz tillsammans med frun
hos oss i Annexet, Odengatan 59.
Han presenterar boken och för dialog med de intresserade
den 21:a april på
Internationella biblioteket, se adressen ovan.*

Hur blir en polack eller ungrare, kanadensare eller... svensk, en idealisk medborgare i det främmande landet?

Medborgarskap innebär rättigheter och skyldigheter. I en demokrati gäller det alla människor. Idealisk medborgare? Finns det idealiska människor?

Hur lång tid har det tagit för dig att komma över invandrarfrustrationer och hitta balans mellan ditt förflutna och nuet?

Det var en oerhört lång, förvirrad och smärtsam process. Jag tror att processen började på allvar när jag fick mitt första barn. Det var nästan 20 år efter det att jag lämnat mitt hemland, och jag insåg då att jag kommer att stanna i Sverige för gott. När jag accepterade det, började konflikten mellan mitt förflutna och nuet att försvinna. Så småningom infann sig en balans, man kan kanske säga att mitt förflutna och nuet påbörjade en fredlig samexistens.

Du har ett citat i början av varje kapitel dessutom väldigt många fotnoter. Har du halva ditt liv förberett dig att skriva den här boken?

Inte halva mitt liv, men under några år. Det var inget systematiskt sökande, snarare var det så att jag hade ett starkt intresse för frågan och då "kom materialet självt" emot mig: från tidningar, tidskrifter, böcker, radio- eller TV-program...

Att läsa din bok var för mig, invandrare själv, som att titta i en spegel. Vilka ska läsa *Konsten att vara invandrare*?

Det är roligt att du har uppfattat det så, för jag har tänkt mig boken som en spegel. Jag vill att vi ska fråga oss själva: Hur var jag innan jag blev invandrare? Hur bemötte jag själv främlingar då, i mitt hemland? Nu när jag är invandrare själv, när ställde jag sist upp för en okänd människa, en främling med annat språk, annan hudfärg eller en annan religion? Jag tror att en större självinsikt kan leda till att vi kanske börjar se på det nya landet och dess befolkning med större förståelse.

Jag tycker att boken ska läsas av – alla!

Har du sagt allt om invandrarproblematiken? Eller ska du fortsätta? Med invandrargrupper till exempel - i din nuvarande bok står individen i centrum...

Invandrargruppen består av individer. Det är individen som bestämmer vilken väg han eller hon vill gå. Det egna valet kan eventuellt påverka gruppen. Därför, ur min synpunkt, är individens handlande mest intressant.

Jag kommer nog inte att skriva någon ny bok. Däremot kommer jag säkert att fortsätta skriva för tidningar och radio.

Frågor ställda av Tamás Gergely
toma.gergely@kultur.stockholm.se

16 råd till dem som bor i eller tänker flytta till ett främmande land

Ur: Andrzej Olkiewicz: *Konsten att vara invandrare*, sid. 163-164.

- Acceptera att du bor i ett främmande land.
- Känn dig inte underlägsen värdfolket och skäms inte.
- Känn dig inte överlägsen värdfolket och skryt inte.
- Se dig som en jämlike och betrakta alla som jämlikar oavsett ursprung, nationalitet, etnisk tillhörighet och religion.

- Underkastelse och högfärd är två sidor av samma mynt. Gör dig av med båda! Det är lättare att leva så.
- Acceptera att det finns vissa saker i det nya landet som du inte har det minsta inflytande över: de inföddas närvaro, landets språk, historia, traditioner, kultur, geografi och klimat. Det är meningslös att klaga på sådant du ändå inte kan förändra.
- Efter att du har bott ett antal år i det nya landet är det dags att sluta förvånas över att värdfolket är annorlunda – du är också annorlunda.
- Sluta att klassificera allt som är annorlunda i termer av bättre/sämre.
- Om någon handlar orätt mot dig – klandra individen som gjorde det, inte hela gruppen.
- När du inte lyckas uppnå något du strävat efter – övertolka inte, skyll inte på ditt utlänningskap, allt är inte diskriminering.
- Om du drabbas av diskriminering: Odlia aldrig "jag är ett offer"-känslan! Det leder bara till uppgivenhet och passivitet.
- Acceptera inte att infödda är medlidsamma eller betraktar dig som offer bara för att du är utlänning.
- Att du är annorlunda kan vara en tillgång. Låt dig inte begränsas av det och låt det inte vara en ursäkt för att inte ta dig fram.
- Gå inte i fällan att vara exotisk. Det avskiljer dig från gemenskapen och understryker ditt främlingskap.
- Du behöver inte vara duktigare och kunnigare än de infödda. Det räcker om du är duktig och kunnig.
- Se dig som en del av samhället.

Läs även:

- Mer om boken
- IB: S INTERVJUER

Publicerad 2009-02-04 av Toma Gergely

Visa den här sidan på:

Denna sida skrevs ut från Internationella Biblioteket.